

Základní škola Rudná

Školní preventivní program pro školní rok 2023 – 2024

Základní škola Rudná je plně organizovaná městská škola s jedenadvaceti třídami prvního a osmnácti třídami druhého stupně. Celkový počet žáků je 897. Pedagogický sbor je tvořen 39 třídními učiteli, 21 dalšími učiteli, školní psycholožkou, speciální pedagožkou a devíti vychovatelkami školní družiny. Ve škole pracují tři asistenti pedagoga.

Mezi žáky školy není výrazný podíl dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Úroveň výskytu rizikového chování zůstává v posledních letech ve škole na nízké úrovni.

Rizikové chování se projevuje v jednotkách případů (záškoláctví, zanedbávání školních povinností, přestupky proti školnímu řádu, špatné vztahy mezi žáky, verbální útoky na zaměstnance školy, kouření), další jeho formy se neprojevují vůbec. Školní preventivní program si klade za cíl tento příznivý stav zachovat nebo zlepšit. Nejpalčivějším problémem jsou špatné vztahy mezi žáky a slovní útoky mezi nimi. Proto se i nadále budeme snažit zlepšit klima v jednotlivých třídách i škole jako celku.

Prevence rizikového chování vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28 a sleduje Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027.

Problematika prevence rizikového chování je obsažena ve školním vzdělávacím programu. Školní metodička prevence spolupracuje s vedením školy, výchovnou poradkyní, třídními učiteli i ostatními učiteli, školní psycholožkou, speciální pedagožkou a dalšími zaměstnanci školy.

Na prevenci sociálně patologických jevů se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci, zejména třídní učitelé, kteří se věnují pedagogické diagnostice vztahů ve třídě, motivují k vytvoření vnitřních pravidel třídy, dbají na jejich dodržování, zprostředkovávají komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a zajišťují spolupráci školy s rodiči žáků. Součástí práce třídních učitelů jsou pravidelné třídnické hodiny.

Všichni vyučující využívají materiálů dostupných ve škole a také sledují odborný periodický tisk, internetové portály a odborné publikace a zařazují do svého výchovného působení v různých předmětech nové poznatky a využívají progresivní metodické postupy. K dispozici jsou audiovizuální programy s odpovídající tematikou uložené v kabinetě výchovy k občanství a digitální učební a metodické materiály uložené ve zvláštní složce na školní počítačové síti. Školní metodička prevence shromažďuje a pedagogickým pracovníkům doporučuje dostupné relevantní materiály. Školní preventivní program je zveřejněn umístěním ve sborovně, v elektronické podobě na veřejně přístupném školním serveru, na školních webových stránkách a v recepci školy.

Školní metodička prevence absolvovala vzdělávací kurz primární prevence.

Školní poradenské pracoviště, školní psycholožka, speciální pedagožka

Školní psycholožka poskytuje individuální konzultace žákům, zákonným zástupcům i pedagogům. Provádí depistáže, sociometrická šetření podle individuálních potřeb pedagogických pracovníků, případně zakázky zákonných zástupců po dohodě s vedením školy. Podílí se na preventivních programech v rámci individuální zakázky pedagogických pracovníků, zejména třídních učitelů. V letošním roce se bude její práce s kolektivem třídy pohybovat mezi minimem, tzn. jednou hodinou v roce, až po dvě hodiny měsíčně v případě

potřeby. Poskytuje indikovanou prevenci. Po dohodě se věnuje mediaci ve vztazích žák – zákonný zástupce, žák – pedagog, pedagog – zákonný zástupce. Těžištěm práce školní speciální pedagožky je pedagogická intervence a reedukace.

Nespecifická primární prevence

Na tvorbě klimatu školy se podílí dětský parlament, jehož prostřednictvím děti ovlivňují školní práci i další aktivity školy. Činnost dětského parlamentu je také významným faktorem etické výchovy, protože se zde děti učí chápat principy solidarity a rovněž se solidaritu učí i proměňovat v činy.

Žáci mohou navštěvovat tyto zájmové školní a mimoškolní kroužky: kroužek keramiky, sebeobrany, robotický kroužek Roboru, kroužek programování, judo, šachy, kroužek „Veselá věda“, „Chemické hrátky“, příprava k přijímacím zkouškám v českém jazyce a matematice a další.

Ve škole pracuje pěvecký sbor Taktus. Žáci mají přístup na školní hřiště.

Výuka výtvarné výchovy je obohacována lekcemi keramiky.

Specifická primární prevence jako součást výuky

ročník	předmět	učivo	obsah aktivity primární prevence (cca věnovaný čas)
1.	Prvouka	Školák, bydliště	řešení sporů nenásilným způsobem (1) vhodné chování ke spolužákům, předcházení úrazům, označení míst, kde by mohlo dojít k úrazu (1)
		Moje rodina	posilování rodinných vazeb (oslavy, svátky...) (1)
		Práce a volný čas	význam sportu a zájmových kroužků – vhodné trávení volného času (1)
		Dopravní výchova	bezpečnost v silničním provozu, znalost dopravních pravidel (3)
		Člověk	nemoc, úraz, nebezpečí návykových látek, správná životospráva (2)
		Průběžně během š. roku	existence lidí, kteří mohou ublížit navození důvěrného prostředí pro svěření se s problémy rozvoj tolerance k odlišným kulturám (jiná barva pleti, jiné zvyky,...) posilování zdravého sebevědomí, vzájemné úcty a sebeúcty účast na školních charitativních projektech a akcích podpora komunikace, diskuse zvládnutí stresu základy finanční gramotnosti (úlohy ze života, nakupujeme...) - průběžně
	Matematika		
	Literární výchova		povahové vlastnosti literárních hrdinů (správné a špatné chování, správné a špatné řešení životních situací) – bajky, pohádky, přísloví – (6)

2.	Výtvarná, hudební, tělesná výchova Český jazyk a literární výchova Prvouka	Telefonický rozhovor Čtení Dramatická výchova Význam slov Domov Rodina Škola Naše obec Práce a volný čas Látky a jejich vlastnosti Rostliny , živočichové Lidské tělo	spolupráce ve skupinách, rozvoj pomoci a vzájemné tolerance – během š. roku výtvarné práce k tématům prevence rizikového chování (4) nahlášení a popis krizové situace (požár, nehoda, přepadení) (2) texty a knihy zaměřené na prevenci rizikového chování, modelové příklady krizových situací – šikana, nebezpečné osoby atd. (6) bezpečná cesta do školy; nebezpečí při navazování kontaktu s neznámými lidmi (1) vztahy v rodině, týrání, důležitá telefonní čísla (linka důvěry, linka bezpečí apod.) (2) vztahy mezi spolužáky, nebezpečí šikany, pravidla slušného chování, nebezpečná místa v okolí školy a bydliště, chování v krizových situacích (nehoda, požár) (3) smysluplné využití volného času (1) upozornění na nebezpečí při manipulaci s neznámými látkami a s pyrotechnikou (1) rizika některých rostlin (jedovaté rostliny, houby, marihuana) (1) nebezpečí nákazy některými chorobami živočichů (vzteklina) (1) ochrana zdraví, nebezpeční návykových látek pro člověka (alkohol, drogy,

3.	Tělesná výchova Český jazyk a literární výchova Prvouka	V průběhu celého roku V průběhu celého roku Rodina, škola Tělesná výchova Lidská činnost a tvořivost Lidské tělo	kouření), zdravá výživa, nebezpečí obezity, zdravý způsob života, aktivní pohyb, režim spánku, základy první pomoci (3) sport jako vhodné využití volného času dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, budování respektu k mluvčímu, komunikace v různých situacích, zdvořilé vystupování tolerance přirozené odlišnosti spolužáků i jiných lidí (1) znalost základních hygienických a zdravotně preventivních návyků (2) spolupráce v kolektivu, vzájemná pomoc, podpora komunikace, diskuse (průběžně) využití volného času (1) zvládání stresu (1) pravidla bezpečného chování v silničním provozu, při hře a trávení volného času (3) nebezpečí kontaktu s neznámou osobou (1) volnočasové aktivity, význam sportu (2) důležitost správné životosprávy (2) získání pomoci pro sebe i jiné (1) základní seznámení s problematikou návykových látek (2) základní seznámení s chorobami přenosnými krví - AIDS(1)

4.	Český jazyk Tělesná výchova Přírodověda Výtvarná výchova Vlastivěda Matematika Informatika	Význam slov Čtení Houby První pomoc Obecně Obyvatelé ČR v průběhu š. roku Kyberšikana Zabezpečení sociálních sítí	rozhovory o povaze a chování lidí (4) příklad pohádkových hrdinů diskuse o správném a nesprávném řešení životních situací (4) využití volného času, rozhovory o bezpečnosti při činnostech v době volného času, prevence šikany (4) sportování, zdravý způsob života (2) vliv škodlivého jídla a nezdravého způsobu života na zdraví (2) hygienické návyky pro prevenci infekčních chorob (1) výskyt daných látek v některých rostlinách a houbách (1) nácvik chování v krizových situacích skupinové práce (rozvíjení tolerance a schopnosti spolupráce) – v průběhu š. roku národnostní menšiny – zaručení stejných práv všem občanům (1) finanční gramotnost – v průběhu š. roku prevence kyberšikany, nástrahy internetu a sociálních sítí všeobecně (2) jak se ochránit, nebezpečí zveřejňování určitých informací o své osobě (s důrazem na Facebook) (1)

5.	Český jazyk	Význam slov	rozhovory o povaze a chování lidí na základě přísloví a vysvětlování významu slov (2)
		Literární výchova -dobrodružná literatura	na příkladech knižních hrdinů dobrodružné literatury diskuze o správném a špatném řešení životních situací (2)
		Příběhy s dětským hrdinou	využití volného času, rozhovory o bezpečnosti při činnostech v době volného času, prevence šikany, vytvoření a posílení zdravých sociálních vztahů ve třídě (2)
	Anglický jazyk	People	Rozvíjení tolerance k příslušníkům různých národností, rozvíjení komunikace a pomoci, sociálních dovedností, rozvíjení dobrých mezilidských vztahů, dělba práce (4)
		Free time	Využití volného času k vhodným aktivitám (2)
	Přírodověda	Rostliny hospodářské a plané	výskyt daných látek v některých rostlinách a houbách (1)
		obecně – skupinové práce	rozvíjení tolerance a schopnosti spolupráce – v průběhu š. r.
	Výtvarná výchova		
	Vlastivěda	Obyvatelé ČR	národnostní menšiny, zaručení stejných práv všem občanům (1)
		Obecně	finanční gramotnost – v průběhu š. r.
Matematika		sport jako faktor zdravého životního stylu – v průběhu š. r.	
Tělesná výchova		prevence kyberšikany, nebezpečí internetu a sociálních sítí všeobecně (1),	
Informatika	Kyberšikana	ochrana soukromí, ochrana osobních	

6.	Český jazyk a literatura	Zabezpečení sociálních sítí	údajů (1)
		Literární výchova – Pověst o golemovi	soužití lidí různých národností a náboženského vyznání (1)
		Mimočítanková četba	na příkladech knižních hrdinů dobrodružné literatury diskuze o správném a špatném řešení životních situací – v průběhu š. roku využití volného času, rozhovory o bezpečnosti při činnostech v době volného času, prevence šikany (3)
	Přírodopis	Houby	výskyt daných látek v některých rostlinách a houbách (1)
		Starší doba kamenná	rozvíjení tolerance a schopnosti spolupráce (1)
	Dějepis	Starověk	vytváření vlastních postojů k sobě i k okolí (1)
		My life	
	Anglický jazyk	Entertainment	rozvíjení komunikace a pomoci, sociálních dovedností, pěstování dobrých mezilidských vztahů, dělba práce (2)
		Různé tem. celky	
	Výchova k občanství	Život ve škole	prevence extremismu a vlivu náb. sekt (4)
Projekt Třídni desatero		správné návyky ve škole i v rodině (2) možnosti využití volného času (2)	
Projekt Jak využívám volný čas		pravidla chování ve škole, školní řád vandalismus (1), volný čas (1)	
Naše obec		chování v krizových situacích, šikana a	

7.	Matematika Informatika Český jazyk a literární výchova Zeměpis Výchova k občanství	Úvod do lidských práv Projekt Dětská práva Rodinný rozpočet Práce s internetem – ochrana osobních údajů, komunikace přes internet Sloh – vypravování Literární výchova Afrika, Austrálie, Amerika, Asie, Evropa Péče o zdraví Zdravý život	kyberšikana (1) ochrana životního prostředí, ekosropa (1) z. l. p. a pov., předsudky, diskriminace, rasismus, xenofobie, konflikty mezi lidmi (1) porušování dětských práv (1) prevence zadlužování (2) prevence kyberšikany, nástrahy internetu a sociálních sítí všeobecně rozhovor na téma kyberšikana, informace, které se nedoporučuje psát do emailu, na Facebook, ... (2) příběh na téma Můj volný čas (2) Diskuze na téma Šikana ve světě dětí, Vliv médií – kouření, alkohol (1) Četba a prezentace textů s tematikou násilí, přátelství, závislosti, životní styl, lidská společnost, reklama aj. (v průběhu celého š. roku) Seznámení s oblastmi známými pěstováním rostlin k výrobě drog a distribucí drog z těchto oblastí (např. oblast „zlatého trojúhelníku“ v Asii), zdůraznění různosti obyvatelstva (zejména v Americe) – nutnost tolerance, nebezpečí rasismu, xenofobie, diskriminace, nutnost dodržování práv a svobod (celkem cca 4) nutnost tolerance, nebezpečí rasismu, xenofobie, diskriminace, nutnost dodržování práv a svobod zdraví, zdravý životní styl, spánek jako podmínka zdraví (6) hygiena a epidemiologie, péče o

		Rizikové chování, návykové látky	nemocné a handicapované (1) smysluplná náplň volného času (1) návykové látky (nikotin, alkohol, drogy, jiné škodliviny), zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, vznik a vývoj závislosti, patologické hráčství, práce s počítačem, kyberšikana, odmítání návykových látek, šikana, kyberšikana, netolismus, kybergrooming, sexting ad. (4)
		Osobní bezpečí	lidská společnost a násilí (2) prevence rasismu, xenofobie, netolerance (2)
		Globální problémy lidstva	výchova k zdrženlivosti v dospívání a odp. sex. chování (2)
		Projekt Globální problémy lidstva	význam sexuality v souvislosti se zdravím, morálkou a pozitivními životními cíli (2)
		Období dospívání	Středověká společnost
	Dějepis	Velká listina svobod	majetková a mocenská nerovnost lidí, rozdílné zákony pro jednotlivé vrstvy společnosti (srovnání s dnešní situací) (1) právo na legitimní a důstojné zacházení, právo na řádný soud (srovnání s dnešní situací) (1)
	Matematika	Rodinný rozpočet	prevence zadlužování (3)
	Přírodopis	Botanika	rostlinné drogy (2)
	Anglický jazyk	obsaženo v různých tem. celcích	vztahy mezi dětmi na základní škole (v průběhu š. roku)
	Pracovní činnosti – pěstičství	Rostliny	rostliny jako drogy a jejich zneužívání, toxikomanie (1)
		Komunikace	

8.	Informatika	prostřednictvím emailové schránky	pravidla bezpečné práce s emailovou schránkou a soukromými daty (2)
	Český jazyk a literární výchova	Úvaha	
		Literární texty	nabídka vhodných témat pro samostatné písemné projevy (2) překonávání problémů a znevýhodnění (v průběhu š. roku)
	Chemie	Mimořádné události	chování za mimořádných událostí (1) výstražné symboly pro nebezpečné látky (1)
		Dýchací a trávicí soustava	kouření, alkohol, hygiena duševní činnosti , důležitost spánku pro zdraví(2)
	Přírodopis	Reprodukční soustava	bezpečný sex (1)
		Obyvatelstvo světa	zdůraznění různosti ras, národů. Nebezpečí rasismu, nacionalismu, šovinismu. Vyzdvihnutí vlastenectví (3)
	Zeměpis	Zemědělství světa	Rostlinná výroba ve světě. Nebezpečí pěstování rostlin k výrobě drog (1 – leden)
		Matematika	Úvěrová matematika, úrok
	Výchova k občanství	Člověk v sociálních vztazích	mezilidské vztahy – agresivita X asertivita, poskytnutí pomoci druhým lidem (4)
Zdravý způsob života		prevence zneužívání návykových látek (2)	
Projekt Jak trávím svůj volný čas		vhodné užití volného času, zdravý ž. styl	
		Lidská práva, globální svět	

9.	Anglický jazyk	Health and safety	(2) odlišnosti lidí, rasismus (1) porušování lidských práv – netolerance mezi lidmi, nedostatek informovanosti o jiných kulturách (1)
		Reationships	globální problémy současnosti, propojení v kultuře, polit. a ekon. směru (2) zásady, které by měly vést ke zdravému způsobu života (1)
		Vznik USA	ukázka vztahů mezi zvířaty (převedení na člověka) (1)
	Dějepis	Velká francouzská revoluce	občanská společnost (rovnost lidí), základní lidská práva – Deklarace nezávislosti (1)
		Občanská válka v USA	občanská společnost (rovnost lidí), základní lidská práva - Deklarace práv člověka a občana (1)
	Informatika	Komunikace prostřednictvím emailové schránky	základní lidská práva, zrušení otroctví (srovnání s dnešní situací) (1) pravidla bezpečné práce s emailovou schránkou a soukromými daty (2)
		Sociální sítě	pravidla chování na s. sítích (2)
	Český jazyk a literární výchova	Úvaha	výběr vhodných témat pro samostatné písemné projevy (3)
		Diskuse	témata k prevenci šikany a kyberšikany (2)
		Publicistické žánry	rozvíjení kritického myšlení, zvyšování odolnosti vůči manipulaci (4)
Anglický jazyk	Bullying	prevence šikany (3)	
	Warnings and advice	prevence závislosti, výchova	
Matematika	Úvěrová matematika, úrok		

6. – 9.	Zeměpis	Obyvatelstvo ČR	k zdravému ž. stylu (3)
	Dějepis	Poválečná krize a totalitní režimy	prevence vzniku úvěrové spirály (3)
	Chemie	Druhá světová válka, holocaust, genocida	rasy, národy, rasismus, nacionalismus, šovinismus, vlastenectví (1)
		Mimořádné události	riziko extremismu (1)
	Výchova k občanství	Uhlovodíky a deriváty uhlovodíků	osud národnostních menšin v Československu (1)
Tělesná výchova	Občan a právo	chování za mimořádných událostí (1)	
	Globální svět	nebezpečné vlastnosti toluenu, alkoholu, ... (1)	
	obecně	respekt k dodržování zákonů, odmítnutí projevů nesvobody a násilí ve společnosti, dodržování lidských práv (2), prevence náboženského fundamentalismu, nebezpečí mez. terorismu (2)	
		rozvoj schopnosti poznání, sebepoznání, sebepojetí, sebeorganizace, seberegulace, psychohygienu	
		výchova k úctě k zákonům a dodržování pravidel, spolupráce, vztah ke zdravotně postiženým, regulace chování mezi jednotlivci, skupinami a ve skupině	
		jedinečnost každého člověka, respektování zvláštností druhých lidí, tolerantní vztahy a rozvoj spolupráce škodlivý vliv kouření, pití alkoholu a požívání drog na zdraví a pohybovou výkonnost	

Další aktivity specifické primární prevence

1. – 9. ročník

Jsme spolužáci! – interaktivní program školní psycholožky – prevence patologických vztahů v třídních kolektivech, zlepšování společenského klimatu třídy

4. a 5. ročník

Bezpečný internet – vhodné a nevhodné užívání internetu a informačních technologií obecně, nebezpečí, která v sobě nesou sociální sítě - Mgr. Vladimír Vácha, sociální pedagog, ABATOP

6. ročník

Moderní je nekouřit - základní definice závislostí, vznik závislostí, obsah tabákového kouře a škodlivé látky, pasivní kouření, jak nezačít, módní ekvivalenty kouření a jejich rizika - Mgr. Vladimír Vácha, sociální pedagog, ABATOP

7. ročník

Nebezpečí v kyberprostoru - nebezpečí kyberšikany, groomingu, sociálních sítí, popis jednotlivých rizik, konkrétní kazuistiky, jak nebezpečí předcházet, resp. čelit - Mgr. Vladimír Vácha, sociální pedagog, ABATOP

8. ročník

Život a závislosti - obecné principy závislostí, legální a nelegální drogy, netolismus, předcházení závislostem - Mgr. Vladimír Vácha, sociální pedagog, ABATOP

9. ročník

Reprodukční zdraví a antikoncepce - budování vztahu mezi partnery, základní informace o reprodukčním zdraví, metodách antikoncepce a jejich spolehlivosti, plánování rodičovství, prevence syndromu rizikového chování v dospívání - Mgr. Vladimír Vácha, sociální pedagog, ABATOP

Selektivní prevence

8. ročník

V jedné z osmých tříd uskutečníme ve spolupráci s o. p. s. Proxima Sociale rozšířené mapování (šestihodinové přímé působení ve třídě a dvě hodiny konzultací s třídní učitelkou) a

v jedné osmé třídě komplexní program (jedenáct hodin přímé práce s třídou s předcházející a následnou konzultací s třídní učitelkou – 3 – 5 hodin). Cílem je zlepšit vztahy mezi žáky v těchto třídách.

Spolupráce s rodiči žáků a se zainteresovanými institucemi

Pro zájemce z řad rodičů i žáků uspořádáme besedu s mgr. Vladimírem Váchou na téma „Jak přežít dospívání“.

Třídní učitelé a výchovná poradkyně budou na třídních schůzkách a v případě potřeby při individuálních jednáních informovat rodiče o konkrétních aktuálních poznatekch týkajících se prevence sociálně patologických jevů a v součinnosti s nimi činit příslušné kroky. Rodičům předáme kontakty na následující organizace, u nichž by mohli vyhledat další informace nebo pomoc:

www.esafetylabel.cz – projekt Národního centra bezpečnějšího internetu pro zástitou MŠMT, zvýšení on-line bezpečnosti pro žáky, pedagogy a školy

Rodičovská linka 840 111 234, 606 021 021, pomoc@rodicovskalinka.cz, rodicovskalinka.cz

Linka bezpečí 116 111, www.linkabezpeci.cz

Centrum pomoci závislým, Rodvinovská 3, Praha 4, tel. 261 262 828

Detoxikační oddělení pro léčbu závislosti, Apolinářská 4a, Praha 2, tel. 224 968 222

Drogová poradenská linka Sananim 283 872 186, www.drogovaporadna.cz

www.dropin.cz

nonstop linka pomoci Drop in 222 221 431

Centrum pro rodinu - 241410909, www.afterin-adiktologie.cz

www.extc.cz o. s. Podané ruce

<http://onlinehelpline.cz/> - bezpečnost na internetu

www.horkalinka.cz – bezpečnost na internetu

www.saferinternet.cz – bezpečnost na internetu

www.prevcentrum.cz

www.laxus.cz – telefonická a internetová poradna – prevence závislosti

Rodičům bude neprodleně oznámeno a projednáno s nimi preventistou nebo výchovným poradcem, pokud se v držení žáka najdou drogy, alkohol a cigarety nebo bude mít škola podezření, že došlo k jejich konzumaci

V odůvodněných případech, mimo jiné zejména tehdy, bude-li mít škola podezření, že došlo k poskytnutí drogy mezi žáky navzájem, sdělí toto podezření vedení školy neprodleně Policii České republiky – PIS PČR Praha-západ, Zborovská 13, 150 49 Praha 5, tel. 974882207.

V případě potřeby bude výchovný poradce kontaktovat Oddělení sociálně právní ochrany dětí MěÚ Černošce, Podskalská 19, 128 25 Praha 2, tel. 221982215 nebo Oddělení sociální prevence MěÚ Černošce, Podskalská 19, 128 25 Praha 2, tel. 221982284.

Školní program proti šikanování

Školní program proti šikanování je zpracován na základě Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

(č.j. MSMT-21149/2016) . Školní program proti šikanování je součástí školního programu prevence rizikového chování.

Šikanování

Šikanování je nebezpečná forma násilí. Vyskytne-li se ve škole, ztrácí žáci pocit bezpečí, který pro svůj rozvoj nutně potřebují. Šikana může zůstat a často zůstává dlouho skrytá. Proto i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Prevenčí šikany je v první řadě podpora otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě a ve společenství školy vůbec.

Charakteristika šikanování a formy šikanování

Metodický pokyn vymezuje šikanování jako chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Může se realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, v takovém případě se pak jedná o kyberšikanu. Důležitými znaky šikanování jsou záměrnost, cílenost, nepoměr sil oběti a agresora, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoučelnost agrese a někdy také opakovanost těchto útoků. Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Často odhalení zejména pokročilé šikany brání z různých důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně obětí.

Mezi základní formy šikany patří:

- * fyzická agrese, přímá a nepřímá včetně krádeží a ničení majetku oběti,
- * verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana, součástí je i kyberšikana,
- * smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Prevence šikanování

Zjišťování stavu

Analýza a evaluace situace se provádí pozorováním, rozhovorem, evidencí výchovných problémů a dotazníkovým šetřením.

Motivace pedagogických pracovníků

Za prevencí šikanování ve škole jsou odpovědni všichni pedagogičtí pracovníci. Jsou si vědomi následujících skutečností:

Školy a školská zařízení povinný zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Proto pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřešetření trestného činu (§ 367 TZ).

Vzdělávání pedagogických pracovníků

Pedagogičtí pracovníci se podle možností vzdělávají v oblasti pedagogických věd obecně a v oblasti prevence rizikového chování se zřetelem k prevenci šikanování.

Užší realizační tým

Členy užšího realizačního týmu pedagogických pracovníků v oblasti prevence šikanování jsou zástupkyně ředitelky, školní metodička prevence rizikového chování, výchovná poradkyně, zástupci třídních učitelů a vedoucí školní družiny.

Postup při řešení šikanování

Rámcový třídní program pro řešení zárodečného stadia šikanování

Třídní učitel se při své práci s třídním kolektivem zaměřuje na žáky stojící na okraji, případně na žáky, kteří se stávají terčem drobných zlomyslností spolužáků. Pokouší se odlišit běžné události od znaků ostrakizování případných obětí. Podniká kroky k podpoře opomíjených žáků, napomáhá vzniku situací, v nichž by si mohli posílit sebevědomí a pozitivně zapůsobit na spolužáky. Vytipuje děti, jejichž pozice v kolektivu je pevná a jež mají pozitivní charakterové vlastnosti, a pokouší se je nenápadně přimět k pomoci spolužáků se špatnou pozicí. Pokud dojde k cílenému vytěšňování spolužáka z kolektivu, vede rozhovory se žáky s cílem zjistit, kdo je iniciátorem tohoto stavu. Viníkům v případě potřeby uloží výchovné opatření. V další výchovné práci se zaměří na zapojení ostrakizovaného dítěte do třídního kolektivu.

Krizový plán pro řešení počátečního stadia šikanování

Učitel nebo další pracovník školy, který zaznamená příznaky šikanování nebo kterému oběť nebo jiná osoba sdělí své poznatky o šikanování, učiní nezbytná opatření k uklidnění momentální situace a bude co nejdříve informovat třídního učitele. Třídní učitel situaci zváží, promluví s těmi, kteří na šikanování upozornili. Podle závažnosti případu bude dále jednat buď sám, nebo ve spolupráci s výchovnou poradkyní, případně s vedením školy. Nalezne svědky, bude s nimi hovořit individuálně, případně je bude mezi sebou konfrontovat. Rozhodne se pro vhodný způsob ochrany oběti. Povede rozhovor s agresorem nebo agresory, případně bude agresory konfrontovat. Bude o problému informovat rodiče oběti a rodiče agresora. Z jednání s rodiči pořídí zápis. Zvolí přiměřené výchovné opatření pro agresora.

Bude dbát v třídnické práci na nápravu vztahů v kolektivu a učiní vhodné kroky ke zlepšení pozice oběti v kolektivu.

Krizový plán pro řešení pokročilé, resp. neobvyklé šikany

Učitel nebo jiný pracovník školy, který odhalí případ pokročilé šikany, se nejprve zaměří na bezprostřední zastavení jednání a okamžitou pomoc oběti. Dále sdělí své poznatky vedení školy, výchovné poradkyni, třídnímu učitelu a dalším zainteresovaným učitelům. Pedagogové se dohodnou na postupu vyšetřování a podniknou kroky, aby zabránili domluvě agresorů nebo ovlivňování či zastrašování svědků agresory. Na základě rozhovoru s obětí, případně svědky, zváží jak efektivně pomoci oběti. Povedou rozhovor také s agresory, případně je budou mezi sebou konfrontovat. V případě, že zjištěné poznatky budou nasvědčovat tomu, že jednání agresorů má charakter a intenzitu kriminálního činu, bude vedení školy o případu informovat oddělení Policie ČR, Zborovská 13, Praha 5. Výchovná poradkyně ve spolupráci s třídními učiteli bude bezprostředně o situaci informovat rodiče agresora i oběti. Z jednání bude pořízen zápis. Po vyhodnocení situace bude zúčastněným zprostředkována péče pedagogicko-psychologické poradny a speciálního pedagogického centra, Oddělení sociálně právní ochrany dětí a mládeže Praha – západ, resp. Probační a mediační služby MVČR v Praze 5. Pro agresora bude zvoleno třídním učitelem a pedagogickou radou vhodné výchovné opatření. Vedení školy zváží i možnost převedení agresora do jiné třídy. Nápravě v kolektivu bude v třídnické práci věnována zvýšená pozornost.

Prevence šikany namířené proti pedagogickým pracovníkům

Žáci jsou svými třídními učiteli důkladně poučeni o znění a duchu školního řádu. Jejich chování dodává rámec výchova k etickému chování, která je součástí třídnických hodin, výchovy k občanství i další výuky.

Důležitou součástí prevence šikanování pedagogů jsou nejrůznější aktivity, které pomáhají utvářet pocit sounáležitosti žáků se školou a učiteli (školní akademie, činnost školního parlamentu, projektové akce, tvorba pro vánoční trhy, školní výlety, škola v přírodě atp.).

Jednotliví vyučující vzájemně spolupracují, spolupracují s třídním učitelem a s vedením školy. V případě výskytu jednání, které by mohlo vyústit v šikanu učitele, iniciují jednání s kolegy, výchovnou poradkyní, školní psycholožkou, metodikem prevence, v závažnějších případech také s vedením školy a rodiči žáků, jehož cílem je předejít vyhrocení vztahů.

Prevence v třídních hodinách

Třídní učitel se v třídních hodinách zaměřuje zejména na vytvoření příznivého sociálního klimatu ve třídě, zvyšování sociální kompetence, posilování komunikačních dovedností a formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám.

Primární prevence ve výuce a ve školních a mimoškolních programech mimo vyučování

Viz aktuální školní program prevence rizikového chování.

Ochranný režim

Ve škole je vytvořen školní řád. Žáci jsou se školním řádem seznámeni. Je jim prezentován takovým způsobem, aby mohli poznat a přijmout jeho zásady jako smysluplné. Ke školnímu řádu mají možnost se vyslovit a jeho znění ovlivnit zejména prostřednictvím svých zástupců ve školním parlamentu.

Ředitel školy zajistí dozory pedagogickými pracovníky. Tyto dozory jsou vykonávány tak, aby se minimalizovala možnost rozvoje nežádoucích aktivit při vyučovacím procesu.

Spolupráce s rodiči

Využívá se následujících prostředků: Školní internetové stránky, třídní schůzky, informační dny, individuální konzultace s vedením školy, s třídními učiteli, výchovnou poradkyní a dalšími pedagogickými pracovníky, předávání písemných informací, elektronické žákovské knížky.

Spolupráce se specializovanými zařízeními

Škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálním pedagogem, s jednotlivci a nestátními organizacemi provádějícími prevenci rizikového chování a poskytujícími poradenské služby, s organizacemi státní správy.

Spolupráce se školami v okolí

Jsou-li pořádány s dalšími školami společné akce různého charakteru, ředitel školy dohodne s řediteli těchto škol opatření nutná k tomu, aby se při těchto akcích na nejnižší míru omezily možnosti nevhodného chování žáků, které by mohlo vést k chování nesoucím znaky šikany.

Zpracovala Jaroslava Kučerová

.....
Mgr. Pavel Kasal
ředitel školy